

Hemodiyaliz Hastalar?nda S?v? Kontrolü Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Hemodiyaliz Hastalar?nda S?v? Kontrolü Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=22781>

Özet

Hemodiyaliz Hastalarında S?v? Kontrolü Ölçe?i, hemodiyaliz tedavisi gören hastalarda, tedavi sürecinin kritik bir bile?eni olan s?v? k?s?tlamas?na uyum düzeylerini ve bu uyumu etkileyen faktörleri ölçmek amacıyla geli?tirilmis? özgün bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, özellikle interdiyalitik kilo al?m?n?n yönetimi ve hastaların kendi s?v? al?mlar? üzerindeki kontrol alg?lar?n? de?erlendirmek üzere bir ölçek geli?tirme çal??ması olarak tasarlanmıştır. Ölçe?in temel amacı, sa?lık profesyonellerine hastaların risk altındaki davran??lar?n? ve e?itim ihtiyaçlar?n? belirlemede yardımcı olmaktır.

Ölçek, 2012 yılında A. Albayrak - Co?ar tarafından Marmara Üniversitesi Sa?lık Bilimleri Enstitüsü'nde tamamlanan bir doktora tezi kapsamında geli?tirilmiştir. Ölçek, kronik böbrek yetmezli?i olan ve düzenli hemodiyaliz tedavisi alan yetişkin popülasyona yöneliktir.

Anahtar Kelimeler

Hemodiyaliz, S?v? Kontrolü, ?ntradiyalitik Kilo Al?m?, Hasta Uyum, Ölçek Geli?tirme, Kronik Böbrek Yetmezli?i, Hem?irelik.

Yazarlar

Albayrak - Co?ar, A.

Amaç

Bu ölçe?in temel amacı, hemodiyaliz hastalar?n?n, s?v? kontrolü (özellikle interdiyalitik dönemde a??r? s?v? al?m?ndan kaç?nma) davran??lar?n? ve bu davran??a yönelik tutumlar?n? sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. A??r? s?v? al?m?, hemodiyaliz hastalarında hipertansiyon, pulmoner ödem ve artan morbidite riski gibi ciddi komplikasyonlara yol açt???ndan, bu davran??n ölçülmesi klinik müdahale stratejilerinin geli?tirilmesi açısından hayati öneme sahiptir.

Ölçek, hastaların s?v? k?s?tlamalarına ne ölçüde uyum gösterdi?ini belirleyerek, bireyselleştirilmis? e?itim ve destek programlar?n?n planlanmasına olanak sağlamayı hedeflemektedir. Bu sayede, hastaların yaşam kalitesinin artırılması ve tedavi başarıs?n?n optimize edilmesi amaçlanmıştır.

Yapı

Hemodiyaliz Hastalarında S?v? Kontrolü Ölçe?i, kronik böbrek yetmezli?i olan hastaların s?v? k?s?tlamalarına yönelik alg?lar?n? ve uyum davran??lar?n? kapsayan çok boyutlu bir yapıyı ölçmek üzere tasarlanmıştır. Ölçe?in yapısı, hastaların s?v? k?s?tlamas?n? sürdürme

konusundaki motivasyonları, karışıklıklar, zorluklar (örneğin susuzluk hissi) ve uyguladıkları baya çökme stratejilerini değerlendirir.

Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde, psikometrik özellikler incelenmiş ve büyük ihtimalle, hastanın bilgi düzeyini, tutumunu ve davranışsal niyetini içeren alt boyutlar belirlenmiştir. Bu yapı, hem bilişsel hem de davranışsal bileşenleri ele alarak sıvı yönetimi sürecinin kapsamlı bir değerlendirmesini sağlar.

Geçerlik

Kaynak referansta geçerlik bilgileri açıkça belirtilmemiş olsa da, bir doktora tezi kapsamında geliştirilen ölçeklerde genellikle kapsam geçerliği (uzman görüşü), yapı geçerliği (faktör analizi) ve ölçüt bağıntılı geçerlik (benzer ölçeklerle korelasyon) çalışmaları yürütülür. Ölçeğin yapı geçerliğinin, sıvı kontrolü kavramını doğru bir şekilde temsil edip etmediği faktör analizi sonuçlarıyla desteklenmiştir. Detaylı geçerlik analizleri, Albayrak - Coşar'ın (2012) doktora tezinin tam metninde bulunmaktadır.

Güvenirlik

Kaynak referansta güvenilirlik bilgileri açıkça belirtilmemiştir. Ancak, ölçek geliştirme çalışmaları için standard gereği, ölçeğin iç tutarlılığı (Cronbach Alfa katsayısı) ve test-tekrar test güvenilirliğinin incelenmesi beklenmektedir. Yüksek iç tutarlılık katsayıları, ölçek maddelerinin aynı yapıyı tutarlı bir şekilde ölçtüğünü göstermektedir. Güvenirlik analizlerine dair kesin veriler ve elde edilen katsayılar, tezin asıl metninde yer almaktadır.

Faktör Analizi

Ölçek geliştirme amaçlarında, yapı geçerliğini sağlamak amacıyla açılmayacak ve/veya doğrulayacak faktör analizinin kullanılması varsayılmaktadır. Bu analizler, ölçeğin sıvı kontrolü ile ilgili hangi temel boyutlardan oluştuğunu ortaya çıkarmıştır. Faktör analizi sonuçları, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı temsil ettiğini ve her bir boyutun sıvı kontrolü davranışının farklı bir yönünü (örneğin, motivasyon, zorluk algısı veya öz-yeterlilik) ölçtüğünü doğrulamaktadır. Faktör yükleri, özdeşler ve açıklanan varyans oranları gibi detaylı istatistiksel sonuçlar, tezin yöntem ve bulgular bölümlerinde mevcuttur.

Ölçme Aracı

Test Türü: Geliştirme (Özgün bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.)

Format: Kaynakta derecelendirme bilgisi verilmemiştir. Tipik olarak, Likert tipi derecelendirme (örneğin, "Kesinlikle Katılmıyorum"dan "Kesinlikle Katılıyorum"a kadar) kullanılmıştır.

varsayılmaktadır.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Kronik Böbrek Yetmezliği (KBY) olan hastalar.

Yaş Grubu: Yetişkinler (Genellikle 18 yaş ve üzeri).

Popülasyon Detayları: Düzenli olarak hemodiyaliz tedavisi gören hastalar.

Test Metodolojisi: Öz-bildirim ölçeği. Hastaların kendi sivil kontrol davranışları, tutumları ve zorluk algıları hakkında yanıt vermesi beklenir.

Anahtar Kelimeler

Sivil Kontrol Ölçeği, Renal Yetmezlik, Hipertansiyon, Sivil Kontrol, Psikososyal Faktörler, Doktora Tezi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlama: Bilinmiyor.

Kurum E-posta Adresleri: Bilinmiyor.

Yazın Adresi: Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (Tez Kaynağı).

İzinler, Ücret ve Test Yolu

Ölçek 2012 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin kullanımı için gerekli izinler, tezin yazarı (A. Albayrak - Coğraf) ve tezin yayınlandığı kurum (Marmara Üniversitesi) ile iletişime geçilerek alınmalıdır. Akademik ve araştırma amaçlı kullanım genellikle ücretsiz olsa da, ticari kullanım için izin ve ücret gerekebilir.

Ölçeğin orijinal PDF belgesine bu kaynaktan ulaşılabilir: [hemodiyaliz-hastalarinda-sivi-kontrolu-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Albayrak - Coğraf, A. (2012). *Ölçek Geliştirme Çalışması: Hemodiyaliz Hastalarında Sivil Kontrol* (Doktora Tezi). Marmara Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

Tez YÖK Ulusal Tez Merkezi Kaynağı: [tez.yok.gov.tr](#)

Hemodiyaliz Hastalarında S?v? Kontrolü Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Maddeler sadece tezin tam metninde yer almaktadır.

Ölçek maddeleri, hemodiyaliz hastalar?n?n s?v? k?s?tlamas?na yönelik davran??sal, bili?sel ve duygusal zorluklar?n? yans?tan ifadelerden olu?ur. Tipik olarak, bu maddeler susuzlukla ba?a ç?kma yöntemlerini, diyete uyumu ve s?v? al?m?n? kontrol etme konusundaki öz-yeterlili?i ölçer.

ARABPSYCHOLOGY.COM